

Nr 11

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående stödåtgärder på fiskets område, m. m. jämte moti-
oner.*

Propositionen

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen nr 1 (bilaga 11, kapitalbudgeten, punkten IV: 1) beräknat ett tillskott till Fiskerilånefonden av 1 milj. kr., har Kungl. Maj:t i propositionen nr 41 under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 21 februari 1969 föreslagit riksdagen att *dels* godkänna de grunder för lån och bidrag på fiskets område, som förordats i propositionen, *dels* medge att för tiden t. o. m. den 30 juni 1970 reglering av priserna på fisk m. m. ävensom importen och exporten av fisk jämte vad därmed hänger samman anordnas enligt de grunder som förordats i propositionen, *dels* på riksstaten under nionde huvudtiteln till Särskilt omställningsstöd till fiskare för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr., *dels* medge att under budgetåret 1969/70 ett belopp av 9 000 000 kr. disponeras för lån från fiskerilånefonden, *dels* på kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder till Fiskerilånefonden för budgetåret 1969/70 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kr., *dels* bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1969/70 för lån i Sveriges Kreditbank mot gängse ränta ställa garanti åt föreningen Svensk fisk intill ett belopp av 5 000 000 kr. jämte ränta.

I propositionen föreslås i anslutning till ett av fiskprisutredningen avgivet betänkande, att ökade medel ställs till förfogande för fiskets prisreglering genom att prisregleringsavgift åter införs på vissa fiskslag. De nya avgifts-inkomsterna beräknas till ca 1,6 milj. kr. per år.

Vidare föreslås, att statliga fiskerilån under budgetåret 1969/70 lämnas med 9 milj. kr., varav 5 milj. kr. för konsolidering av ställningen hos låntagare, vilka har råkat ut för likviditetssvårigheter. Återstoden, 4 milj. kr., skall lämnas som lån till åtgärder som medför att den nuvarande fiskeflottan rationaliseras. Dessutom skall 5 milj. kr. från prisregleringskassan för fisk användas för konsolideringslån.

Särskilt omställningsbidrag till fiskare föreslås utgå till dem som önskar lämna fisket för att övergå till annan yrkesverksamhet. Bidraget skall utgå med högst 12 000 kr. För ändamålet föreslås ett anslag av 3 milj. kr.

Med hänsyn till bl. a. rådande avsättningssvårigheter för fisk föreslås att högst 1 milj. kr. av prisregleringskassan för fisk får användas till avsättningsfrämjande åtgärder. Dessutom skall 200 000 kr. under budgetåret 1969/70 disponeras för upplysningsverksamheten på fiskets område.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de vid riksdagens början väckta motionerna

1. I: 88 av herr *Dahl* och herr *Karlsson, Helge*, samt II: 106 av herr *Gustafsson* i Uddevalla *m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att de frågor som i motionen berörts angående fiskerinäringens struktur och framtida utveckling måtte bli föremål för utredning,

2. I: 353 av herrar *Dahlén* och *Tistad* samt II: 408 av herrar *Wedén* och *Åberg* vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t föreslår tillsättande av en utredning angående det framtida stödet till yrkesfisket,

3. I: 848 av herr *Olsson, Johan, m. fl.* och II: 946 av herr *Eriksson* i Bäckmora *m. fl.* vari hemställts att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att en allsidig utredning om fiskerinäringens problem kommer till stånd i syfte att åstadkomma bättre utkomstmöjligheter och ökad trygghet på sikt för fiskarkåren, samt att i avvaktan på utredningens resultat snabba åtgärder vidtages för genomförande av det förslag som väckts av fiskprisutredningen och fiskarnas organisationer för att förbättra den för dagen aktuella situationen.

dels de i anledning av propositionen nr 41 väckta motionerna

1. II: 1060 av herr *Hedin m. fl.* vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt Kungl. Maj:t att låta fiskprisutredningen utreda frågan om ersättning för realisationsförlust i avseende på fiskredskap och i samband med avveckling av visst fiske,

2. I: 939 av herr *Dahl m. fl.* och II: 1077 av herr *Åberg m. fl.* vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att fiskprisutredningen ges uppdrag att snarast verkställa närmare utredning och inkomma med förslag rörande stöd åt båtägande fiskare i vissa fall,

3. I: 940 av herr *Kaijser* och II: 1076 av herr *Magnusson* i Borås vari hemställts att riksdagen måtte besluta bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1969/70 för lån i svenskt bankinstitut mot gängse ränta ställa garanti åt föreningen Svensk fisk intill ett belopp av 5 000 000 kr. jämte ränta.

Utskottet

I föreliggande proposition erinras om att de tidigare gynnsamma produktions- och avsättningsförhållandena inom fisket under senare år försämrats, vilket lett till ekonomiska svårigheter för betydande fiskargrupper. Eftersom förutsättningar torde finnas för en på längre sikt stabil avsättning av fisk, anser departementschefen det inte vara acceptabelt att låta temporära svårigheter allvarligt rubba den ekonomiska grundvalen för en näringsgren som i och för sig är tekniskt väl rustad för en effektiv och rationell produktion. Departementschefen bedömer det därför ur samhällsekonomisk synpunkt angeläget att statsmakterna genom olika åtgärder söker brygga över de aktuella svårigheterna inom fisket. Det är dock samtidigt av vikt att i fortsättningen se till att investeringarna i fisket på ett realistiskt sätt anpassas till bl. a. avsättningsmöjligheterna inom och utom landet. Utskottet delar härvidlag de synpunkter departementschefen framfört.

De förslag till stödåtgärder på fiskets område som mot bakgrund av det anförda framläggs i propositionen innebär i huvudsak följande.

Prisregleringsavgift införs åter fr. o. m. den 1 juli 1969 på inhemsk och importerad torsk, kolja, gråsej, vitling och kungsfisk. De därigenom uppkommande avgiftsinkomsterna kan — på grundval av 1967 års produktions- och importsiffror samt vid en avgiftsnivå av 3 % — beräknas till ca 1,6 milj. kr. per år.

Statliga fiskerilån anses tills vidare främst böra användas för att konsolidera de ekonomiska förhållandena vid redan befintliga produktionsenheter. För nästa budgetår föreslås att lån från fiskerilånefonden lämnas med sammanlagt 9 milj. kr., varav 5 milj. kr. bör utgå för att konsolidera ställningen hos sådana låntagare, vilka på grund av särskilda förhållanden råkat i likviditetssvårigheter. Återstående 4 milj. kr. avses i första hand böra lämnas som lån för att finansiera åtgärder som medför att den nuvarande fiskeflottan produktions tekniskt rationaliseras och effektiviseras. Dessutom föreslås att 5 milj. kr. från prisregleringskassan för fisk används för konsolideringslån.

I syfte att underlätta för personer som i nuvarande läge önskar lämna fisket att övergå till annan yrkesverksamhet föreslås införandet av ett statligt stöd i form av särskilt omställningsbidrag för fiskare. Stödet, som bör utgå generellt och bidra till att fiskare vid föråldrade och olönsamma produktionsenheter övergår till annan verksamhet, bör enligt propositionen prövas under en period av tre år. Bidrag skall utgå med högst 12 000 kr. och bestridas från ett under nionde huvudtiteln för ändamålet uppfört förslagsanslag, vilket för nästa budgetår beräknas till 3 milj. kr.

Utskottet finner för sin del ingen anledning till erinran mot de förslag för

vilka här redogjorts och vill således förorda bifall till desamma. Likaså anser sig utskottet böra tillstyrka vad i propositionen i övrigt föreslagits beträffande den fortsatta prisregleringen på fiskets område, m. m. Detta innebär bl. a. att utskottet ej finner någon särskild åtgärd erforderlig i anledning av motionerna I: 940 och II: 1076.

Vid riksdagens bifall till vad utskottet nu förordat synes jämväl syftet med de vid riksdagens början väckta motionerna I: 848 och II: 946 bli tillgododett, såvitt däri yrkats på åtgärder för att förbättra den aktuella situationen inom fiskerinäringen.

I anslutning till förevarande proposition har i några motioner framhållits behovet av vissa ytterligare åtgärder till stöd för fiskare som önskar lämna fisket. I motionerna I: 939 och II: 1077 anförs sålunda att särskilda åtgärder bör vidtas i syfte att förbättra de båtägande fiskarnas situation vid avveckling av fisket. Även om det i propositionen föreslagna omställningsbidraget innebär en lättnad även för dessa fiskare, kvarstår dock enligt motionärernas mening svårigheten för dem som genom skulder är hårt knutna till sin båt att avyttra denna. Vidare framhålls i motionen II: 1060 att fiskare som hindrats i sin yrkesutövning på grund av avlysning av fiskevatten ofta har ett relativt stort kapital bundet i redskap som i regel är mycket svårålda. Enligt motionärernas mening skulle en statlig inlösen av eller ersättning för fiskredskap i många fall kunna underlätta en ur allmän synpunkt önskvärd omställning som för den enskilde eljest kan vara ekonomiskt äventyrlig. Enligt motionärernas mening bör de sålunda aktualiserade frågorna prövas av fiskprisutredningen.

Utskottet, som vill erinra om att fiskprisutredningen fortsätter sitt arbete, har inte något att invända mot att de nu behandlade motionerna överlämnas till sagda utredning. Denna synes enligt sina direktiv jämväl ha möjlighet att i allt väsentligt pröva de frågor som behandlas i de vid riksdagens början väckta motionerna I: 88 och II: 106, I: 353 och II: 408 samt, i återstående del, motionsparet I: 848 och II: 946 med krav på utredningar i olika hänseenden rörande fiskerinäringens problem, m. m. Det synes därför lämpligt att även sistnämnda motioner överlämnas till fiskprisutredningen.

Utskottet får under hänvisning till det anförda hemställa
att riksdagen

1. godkänner de grunder för lån och bidrag på fiskets område, som utskottet förordat i det föregående,

2. medger att för tiden t. o. m. den 30 juni 1970 reglering av priserna på fisk m. m. ävensom importen och exporten av fisk jämte vad därmed hänger samman anordnas enligt de grunder som utskottet förordat i det föregående,

3. på riksstaten under nionde huvudtiteln till *Särskilt omställningsstöd till fiskare* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.,

4. medger att under budgetåret 1969/70 ett belopp av 9 000 000 kr. disponeras för lån från fiskerilånefonden,

5. på kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder till *Fiskerilånefonden* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.,

6. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 940 och II: 1076 bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1969/70 för lån i Sveriges Kreditbank mot gängse ränta ställa garanti åt föreningen Svensk fisk intill ett belopp av 5 000 000 kr. jämte ränta,

7. anser motionerna I: 848 och II: 946, såvitt desamma avser yrkanden om åtgärder för att förbättra den aktuella situationen inom fisket, besvarade med vad utskottet i det föregående anfört,

8. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att motionerna I: 88 och II: 106, I: 353 och II: 408, II: 1060 samt I: 939 och II: 1077 ävensom, såvitt de ej behandlats i det föregående, motionerna I:848 och II: 946 överlämnas till fiskprisutredningen.

Stockholm den 15 april 1969

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s)*, Hedström (s)*, Carl Eskilsson (m), Hermansson (cp)*, Magnusson (s), fru Hultell (m), herrar Skagerlund (fp), Manne Olsson (s), fru Margit Lundblad (s) och herr Annerås (fp)*;

från andra kammaren: herrar Arweson (s), Johanson i Västervik (s), Johansson i Simrishamn (s), Björk i Påarp (s), Persson i Heden (cp)*, Wikner (s), Nygren (s), Hedin (m)*, Sundkvist (cp)* och Åberg (fp)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Carl Eskilsson* (m), fru *Hultell* (m), herrar *Skagerlund* (fp) och *Hedin* (m) som anser att

dels det stycke som börjar på s. 3 med »Utskottet finner» och slutar på s. 4 med »motionerna I: 940 och II: 1076» bort ha följande lydelse:

»Utskottet finner — — — (lika med utskottet) — — — till desamma. Vidare kan utskottet i huvudsak ansluta sig till vad Kungl. Maj:t anfört beträffande den fortsatta prisregleringen på fiskets område, m. m. Vad gäller ett i propositionen framlagt förslag, att föreningen Svensk fisk under budgetåret 1969/70 bör kunna få statliga kreditgarantier för lån i Sveriges Kreditbank intill ett belopp av 5 milj. kr. jämte ränta har utskottet sålunda i och för sig ingen erinran mot att kreditstöd i angiven omfattning även i fortsättningen lämnas föreningen. Däremot finner utskottet ingen anledning för riksdagen att närmare ingå på frågan vilket kreditinstitut som skall utnyttjas för ändamålet. Såsom gäller i andra liknande sammanhang bör det självfallet stå låntagaren fritt att avgöra hur härvid skall förfaras. Utskottet delar således i denna fråga i allt väsentligt den uppfattning som redovisats i motionerna I: 940 och II: 1076. I övrigt tillstyrker utskottet vad Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang förordat.»

dels utskottets hemställan under 6. bort ha följande lydelse:

»6. i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 940 och II: 1076 bemyndigar fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1969/70 för lån mot gängse ränta ställa garanti åt föreningen Svensk fisk intill ett belopp av 5 000 000 kr. jämte ränta,»